

هریک از شما شب هنگام که می خوابد، شیطان سه گره بر پشت سر او می زند و هنگام بستن هر گرهی - در گوش او - می گوید: شبی دراز در پیش داری؛ بخواب.

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «يَعْقُدُ الشَّيْطَانُ عَلَيَّ قَافِيَةَ رَأْسِي أَحَدِكُمْ، إِذَا هُوَ تَامَ، ثَلَاثَ عُقَدٍ، يَضْرِبُ عَلَيَّ كُلَّ عُقْدَةٍ: عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ قَارِفٌ، فَإِنْ اسْتَيْقَظَ، فَذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ تَوَضَّأَ، انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ صَلَّى، انْحَلَّتْ عُقْدَةُ كُلِّهَا، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلَّا أَصْبَحَ حَبِيبَ النَّفْسِ كَسَلَانَ»: «هریک از شما شب هنگام که می خوابد، شیطان سه گره بر پشت سر او می زند و هنگام بستن هر گرهی - در گوش او - می گوید: شبی دراز در پیش داری؛ بخواب. اگر شخص بیدار شود و ذکر الله متعال بگوید، یک گره گشوده می گردد و چون وضو بگیرد، گره دیگری باز می شود و چنانچه نماز بخواند، همه ی گره ها باز می گردد و آن شخص بامدادان با نشاط و سر حال خواهد بود؛ وگرنه صبح را کسل و بی حال آغاز می کند».

[صحیح است] [متفق علیه]

شیطان در پشت سر هرکسی که می خوابد سه گره می زند؛ در روایت مذکور لفظ «العقد» به معنای گره آمده است که واقعا این مساله اتفاق می افتد. چنانکه ساحر وقتی می خواهد کسی را سحر کند، نخى را برداشته و گره ای در آن ایجاد می کند و طلسم و سحر خود را بر آن می خواند و به این ترتیب فرد مسحور دچار مشکل می شود. و در روایت ابن ماجه آمده است: «عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِي أَحَدِكُمْ بِاللَّيْلِ حَبْلٌ فِيهِ ثَلَاثُ عُقَدٍ»: «شیطان در شب سه گره بر پشت سر او می زند». و از این جهت گره ها را بر پشت سرش می زند چون مرکز کنترل بدن و تصمیم گیری اش می باشد و گره زدن آن، انسان را مطیع شیطان نموده و به دنبال آن زودتر دعوت او را اجابت می کند. بنابراین چون در این محل گره بزند، می تواند بر روح انسان تسلط یابد و خواب را بر او القا کند. «يَضْرِبُ عَلَيَّ كُلَّ عُقْدَةٍ» یعنی با دست خودش این گره ها را می زند و محل هر گره را کنترل نموده و در هر گره می گوید: «عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ»: مقدار زیادی از شب مانده است؛ هرچه می خواهی بخواب؛ هر وقت از خواب بیدار شوی زمان کافی برای ادای نماز شب داری. «قَارِفٌ» به خوابت بازگردد. «فَإِنْ اسْتَيْقَظَ، فَذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ» بنابراین چون بیدار شود و ذکر الله متعال بگوید، به سبب این ذکر، یک گره گشوده می شود. «فَإِنْ تَوَضَّأَ، انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ» و چون وضو بگیرد، به برکت آن یک گره دیگر باز می گردد. و در روایت مسلم آمده است: «وَإِذَا تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عَنْهُ عُقْدَتَانِ»: «و اگر وضو بگیرد، دو گره از او باز می شود». و این غسل کردن از جنابت را نیز شامل می شود. «فَإِنْ صَلَّى» و اگر حتی یک رکعت نماز بخواند «انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ» گره سوم هم باز می شود. و در روایت بخاری آمده است: «انْحَلَّتْ عُقْدَةُ كُلِّهَا» همه ی گره ها باز می شود. «فَأَصْبَحَ نَشِيطًا» و به این ترتیب به علت شادمانی از توفیقی که الله متعال به وی داده و ثوابی که به او وعده داده و باز شدن گره های شیطان از او، صبح را با نشاط آغاز می کند. «طَيِّبَ النَّفْسِ» و سر حال است چون الله متعال با این عمل نیک در وجود او برکت نهاده است. «وَإِلَّا» و اگر هیچیک از این امور سه گانه را انجام ندهد «أَصْبَحَ حَبِيبَ النَّفْسِ كَسَلَانَ» حال و وضع وی دگرگون بوده و صبح را کسل و بی حال آغاز می کند و این به سبب خباثت شیطان در مورد او و مانع شدن از عملی بوده که معمولا انجام می داده یا مانع وی از عمل کردن به نیت انجام خیر شده است. حافظ بن حجر رحمه الله می گوید: «آشکار است که در نماز شب رازی در رابطه با سر حال بودن انسان نهفته است چنانکه عکس آن نیز صادق می باشد و این به رهنمود الهی در این زمینه اشاره دارد که می فرماید: «إِنَّ تَأْسِثَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَفْوَمٌ قِيلًا»: «بی گمان شب زنده داری [بر نفس] دشوار است و برای گفتار [و نیایش] مناسب تر و استوارتر است».

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

